PIERWSZA ŁAWKA · ZESTAW KART PRACY · EDUKACJA ZDROWOTNA · KLASA 7

Dział 3. Szczepienia i dezinformacja

Znaczenie szczepień dawniej i dziś, szczepienia obowiązkowe i zalecane w Programie Szczepień Ochronnych, ruchy antyszczepionkowe, dezinformacja o szczepieniach i sposoby jej rozpoznawania oraz postawa prospołeczna wobec zdrowia innych. Siedem kart: wiadomości z przykładami, ćwiczenia, zastosowanie w praktyce, dwie równoległe kartkówki (A/B), dwa równoległe sprawdziany (A/B) i pełny klucz odpowiedzi.

Karta	Temat	Zadania
1	**Szczepienia i dezinformacja – najważniejsze wiadomości** Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka	4 zad. 10 pkt
2	**Szczepienia i dezinformacja – ćwiczenia** Sprawdzam, czy rozumiem	8 zad. 19 pkt
3	**Szczepienia i dezinformacja – w praktyce** Sytuacje z życia, tekst, plan działania	3 zad. 12 pkt
4	**Kartkówka: Szczepienia i dezinformacja – grupa A** 10 minut · 9 pkt	4 zad. 9 pkt
5	**Kartkówka: Szczepienia i dezinformacja – grupa B** 10 minut · 9 pkt	4 zad. 9 pkt
6	**Sprawdzian: Szczepienia i dezinformacja – grupa A** 35 minut · 24 pkt	8 zad. 24 pkt
7	**Sprawdzian: Szczepienia i dezinformacja – grupa B** 35 minut · 24 pkt	8 zad. 24 pkt

JAK KORZYSTAĆ Z ZESTAWU

- Karta 1 zawiera najważniejsze wiadomości i przykłady – od niej warto zacząć.
- Karty 2 i 3 to ćwiczenia oraz zastosowanie wiedzy w sytuacji z życia, tekście lub planie działania.
- Karty 4 i 5 to równoległe kartkówki (grupa A i B, ok. 10 minut), karty 6 i 7 – równoległe sprawdziany (grupa A i B) z tymi samymi typami zadań i tą samą punktacją.
- Każda karta ma własną punktację i mieści się na osobnych stronach – można ją wydrukować osobno.
- Klucz odpowiedzi do wszystkich kart znajduje się na końcu zestawu. Wersja DOCX pozwala dowolnie edytować zadania.

Materiał oryginalny dla klasy 7 szkoły podstawowej (rok szkolny 2026/2027), zgodny z podstawą programową edukacji zdrowotnej (Dz.U. 2026 poz. 378 i 958). Do użytku własnego i pracy z własnymi uczniami.

Szczepienia i dezinformacja – najważniejsze wiadomości

Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka

KARTA 1/7

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 10 pkt

PRZYPOMNIJ SOBIE

- **Jak działa szczepionka?** Szczepionka zawiera np. osłabione lub zabite drobnoustroje, ich fragmenty lub instrukcję do wytworzenia fragmentu zarazka. Układ odpornościowy je rozpoznaje, wytwarza przeciwciała i „zapamiętuje" zarazki. Gdy później spotka prawdziwe zarazki, reaguje szybciej. Szczepienie ćwiczy odporność, a człowiek nie musi przechodzić groźnej choroby.
- **Znaczenie szczepień dawniej i dziś**: w 1796 r. Edward Jenner użył pierwszej szczepionki, przeciw ospie prawdziwej. Dzięki szczepieniom na całym świecie wyeliminowano ospę prawdziwą (WHO ogłosiła to w 1980 r.), a błonica zdarza się w Polsce wyjątkowo, polio zaś od dziesiątek lat w ogóle się u nas nie pojawia. Dziś szczepienia nadal są ważne, bo zarazki nie zniknęły: tam, gdzie spada odsetek zaszczepionych, wracają ogniska chorób, np. odry. **Odporność zbiorowa** to sytuacja, gdy uodporniona jest duża część społeczeństwa i choroba trudniej się przenosi. Chroni to także osoby, które nie mogą się zaszczepić, np. niemowlęta.
- **Szczepienia obowiązkowe i zalecane**: **Program Szczepień Ochronnych (PSO)** to wykaz szczepień. Szczepienia **obowiązkowe** wykonuje się w określonym wieku, są bezpłatne, a obowiązek dotyczy rodziców lub opiekunów (np. przeciw odrze, śwince i różyczce, błonicy, tężcowi, krztuścowi, polio, gruźlicy, wirusowemu zapaleniu wątroby typu B). Szczepienia **zalecane** nie są obowiązkowe – decyduje rodzic po rozmowie z lekarzem (np. przeciw grypie sezonowej). Aktualny wykaz co roku ogłasza w komunikacie Główny Inspektor Sanitarny; warto sprawdzić go w GIS lub u lekarza.
- **Po szczepieniu**: przed szczepieniem lekarz ocenia stan zdrowia dziecka. Po szczepieniu mogą pojawić się łagodne odczyny: ból, zaczerwienienie, lekko podwyższona temperatura lub senność, które zwykle szybko mijają. Niepokojące objawy zgłaszamy lekarzowi. Pojedyncze zdarzenie po szczepieniu nie dowodzi jeszcze, że szczepionka je wywołała – to sprawdzają badania na dużych grupach osób.
- **Ruchy antyszczepionkowe i dezinformacja**: ruchy antyszczepionkowe to grupy osób, które sprzeciwiają się szczepieniom albo kwestionują ich sens lub bezpieczeństwo. **Dezinformacja o szczepieniach** to fałszywe lub wprowadzające w błąd treści, które krążą w sieci – czasem celowo, a czasem dlatego, że ktoś je nieświadomie udostępnia (np. „szczepionka zawiera chip", „cudowny napar zastępuje szczepienie"). Pytania i wątpliwości są normalne – odpowiedzi szukamy u lekarza i w rzetelnych źródłach, a nie w plotkach.
- **Jak rozpoznać dezinformację?** Zadaj cztery pytania: **Kto** to napisał (autor, instytucja)? **Skąd** są dane (źródło, badanie, link)? **Kiedy** to opublikowano (data)? **Czy ktoś inny** to potwierdza (WHO, GIS, Ministerstwo Zdrowia, Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH)? Sygnały ostrzegawcze: sensacyjny tytuł i wykrzykniki, „lekarze to ukrywają", prośba „udostępnij natychmiast", sprzedaż „cudownego" produktu, brak autora i źródeł, jedna historia podawana jako dowód. Szczepiąc się i nie przekazując fałszywych wiadomości, dbamy o zdrowie innych.

Podgląd • Pierwsza Ławka

PRZYKŁADY Z WYJAŚNIENIEM

Przykład 1. Post głosi: „Ten napar zastępuje szczepienie! Lekarze to ukrywają – udostępnij!”. Co budzi wątpliwości?
Wpis nie ma autora ani źródeł, ma sensacyjny ton, powołuje się na „ukrywanie prawdy” i prosi o masowe udostępnianie. Nie ma dowodów, że napar zastępuje szczepienie. Informację sprawdzamy w WHO, GIS lub u lekarza.

Przykład 2. Koleżanka mówi: „Szczepienie osłabia odporność”. Jak odpowiesz?
Szczepienie uczy układ odpornościowy rozpoznawać zarazki, więc go ćwiczy, a nie osłabia. Chroni też inne osoby. Wątpliwości warto wyjaśnić z lekarzem lub pielęgniarką.

Przykład 3. Dlaczego przeciw grypie szczepi się co roku, a szczepienie nie jest obowiązkowe?
Wirus grypy zmienia się, więc skład szczepionki aktualizuje się co sezon. Szczepienie przeciw grypie jest w Polsce zalecane, a nie obowiązkowe – o jego wykonaniu decydują rodzice po rozmowie z lekarzem.

ZADANIA

Zadanie 1. Uzupełnij zdania wyrazami z ramki. ___ / 3 pkt

rozprzestrzenia obowiązkowymi zarazki plotki

1. Szczepionka uczy układ odpornościowy rozpoznawać _____.
2. Szczepienia, które trzeba wykonać zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych, nazywamy _____.
3. Gdy duża część społeczeństwa jest uodporniona, choroba trudniej się _____.

Zadanie 2. Którą chorobę dzięki szczepieniom wyeliminowano na całym świecie? ___ / 1 pkt

A. odrę
B. przeziębienie
C. ospę prawdziwą
D. grypę

Zadanie 3. Oceń prawdziwość zdań. ___ / 3 pkt

1. Szczepienie przeciw grypie sezonowej jest w Polsce zalecane, a nie obowiązkowe.	**P**	**F**
2. Przed szczepieniem obowiązkowym nie ocenia się stanu zdrowia dziecka.	**P**	**F**
3. Dezinformacja to fałszywe lub wprowadzające w błąd informacje.	**P**	**F**

Zadanie 4. Połącz pojęcie z opisem. ___ / 3 pkt

1. szczepienie obowiązkowe
2. szczepienie zalecane
3. odporność zbiorowa

a) ochrona także osób niezaszczepionych dzięki dużemu odsetkowi uodpornionych
b) np. przeciw grypie sezonowej – wykonywane po rozmowie z lekarzem, bez obowiązku
c) np. przeciw odrze, śwince i różyczce – wykonywane zgodnie z PSO

1 ____ 2 ____ 3 ____

Podgląd • Pierwsza Ławka

Szczepienia i dezinformacja – w praktyce

Sytuacje z życia, tekst, plan działania

KARTA 3/7

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 12 pkt

Zadanie 1. Przeczytaj tekst i wykonaj zadania. ___ / 5 pkt

Wiadomość na czacie klasy

Mikołaj dostał na czacie klasowym wiadomość: „SZOK! Szczepienie przeciw odrze osłabia odporność! Zamiast niego wystarczy sok z cebuli. Lekarze o tym milczą. Wyślij do 10 osób!”. Wiadomość nie miała podpisu ani linku do źródła. Mikołaj nie przesłał jej dalej. Zapytał szkolną pielęgniarkę. Wyjaśniła, że szczepionka uczy układ odpornościowy rozpoznawać zarazki, a odra może prowadzić do groźnych powikłań. Dodała, że szczepienie przeciw odrze jest w Polsce obowiązkowe, a sok z cebuli nie zastępuje szczepienia. Poleciła strony GIS i Ministerstwa Zdrowia.

Tekst własny

1.1. Podaj dwa sygnały ostrzegawcze, które widać w wiadomości. ___ / 2 pkt

1.2. Co Mikołaj zrobił w tej sytuacji dobrze? ___ / 1 pkt

A. nie przesłał wiadomości dalej i zapytał osobę, która zna się na zdrowiu

B. wysłał wiadomość do 10 osób

C. kupił sok z cebuli zamiast szczepienia

D. uznał, że to prawda, bo wiadomość była głośna

1.3. Wyjaśnij, dlaczego sok z cebuli nie zastępuje szczepienia. ___ / 2 pkt

Zadanie 2. Przyporządkuj reakcje do kolumn. ___ / 4 pkt

sprawdzam informację na stronie GIS pytam lekarza lub pielęgniarkę
wysyłam wiadomość do znajomych „na wszelki wypadek” kupuję produkt z reklamy z wiadomości

dobra reakcja na podejrzaną wiadomość	zła reakcja na podejrzaną wiadomość

Zadanie 3. Kolega chce udostępnić wpis z hasłem „Lekarze ukrywają prawdę o szczepieniach!”. Napisz dwa–trzy zdania, które mu odpowiesz. ___ / 3 pkt

Podgląd • Pierwsza Ławka

Sprawdzian: Szczepienia i dezinformacja – grupa B

35 minut · 24 pkt

KARTA 7/7

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 24 pkt

Zadanie 1. Połącz pojęcie z opisem. ___ / 4 pkt

1. ospa prawdziwa	a) np. niewielki obrzęk w miejscu ukłucia, zwykle szybko mijający
2. dezinformacja	b) informacje o szczepieniach pozbawione dowodów, np. o rzekomych skutkach ubocznych
3. odczyn poszczepienny	c) choroba uznana przez WHO w 1980 r. za wyeliminowaną dzięki szczepieniom
4. odporność zbiorowa	d) ochrona niemowląt i innych osób, które nie mogą się zaszczepić

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____

Zadanie 2. Który element wpisu świadczy o jego rzetelności? ___ / 1 pkt

A. sensacyjny tytuł z wykrzyknikami

B. podanie autora, daty i linku do komunikatu instytucji zdrowia publicznego

C. prośba o natychmiastowe udostępnienie

D. brak autora i źródeł

Zadanie 3. Dlaczego zdrowa osoba może chronić innych, szczepiąc się? ___ / 1 pkt

A. bo szczepienie zastępuje higienę wszystkich osób wokół

B. bo szczepionka działa tylko na sąsiadów

C. bo szczepionka leczy innych ludzi

D. bo gdy uodporniona jest duża część społeczeństwa, choroba trudniej się przenosi

Zadanie 4. Oceń prawdziwość zdań. ___ / 4 pkt

1. Szczepionka leczy każdą chorobę zakaźną.	**P**	**F**
2. Szczepienie przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B jest w Polsce obowiązkowe.	**P**	**F**
3. Zdjęcie bez daty i autora jest wystarczającym dowodem naukowym.	**P**	**F**
4. Pytania o szczepienia można zadać lekarzowi lub pielęgniarce.	**P**	**F**

Zadanie 5. Uzupełnij zdania wyrazami z ramki. ___ / 3 pkt

zarazkiem zaszczepionych Zdrowia filmów

1. Szczepionka pomaga układowi odpornościowemu przygotować się na spotkanie z _____.
2. Choroby zakaźne, np. odra, wracają, gdy spada odsetek _____.
3. Wiarygodnej informacji szukamy m.in. na stronie Ministerstwa _____.

Podgląd • Pierwsza Ławka

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Szczepienia i dezinformacja – zestaw 7 kart pracy z kluczem, edukacja zdrowotna, klasa 7

Podgląd pokazał 5 z 16 stron. Pełna wersja: 16 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Karta 1: Szczepienia i dezinformacja – najważniejsze wiadomości – 4 zadania, 10 pkt
- Karta 2: Szczepienia i dezinformacja – ćwiczenia – 8 zadań, 19 pkt
- Karta 3: Szczepienia i dezinformacja – w praktyce – 3 zadania, 12 pkt
- Karta 4: Kartkówka: Szczepienia i dezinformacja – grupa A – 4 zadania, 9 pkt
- Karta 5: Kartkówka: Szczepienia i dezinformacja – grupa B – 4 zadania, 9 pkt
- Karta 6: Sprawdzian: Szczepienia i dezinformacja – grupa A – 8 zadań, 24 pkt
- Karta 7: Sprawdzian: Szczepienia i dezinformacja – grupa B – 8 zadań, 24 pkt Karta 1 przypomina najważniejsze wiadomości i pokazuje przykłady z wyjaśnieniem.
- dział 2 „Zdrowie fizyczne”, wymaganie 2.4: wyjaśnia znaczenie szczepień w przeszłości i obecnie, rozróżnia szczepienia obowiązkowe i zalecane, omawia, czym są ruchy antyszczepionko
- dział 1 „Wartości i postawy”, wymaganie 1.5: przyjmuje postawę prospołeczną w odniesieniu do zdrowia innych osób, rozumie ideę zachowań prozdrowotnych w kontekście zdrowia publiczn

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail
pierwszalawka.pl/material/edukacja-zdrowotna-klasa-7-szczepienia-i-dezinformacja